

JONGERENZANGDIENST, 17 jan. 2016

Thema: IK BEN EEN VREEMDELING

Bijbellezing: Mattheüs 2, 13-23

We hebben een van de gruwelijkste verhalen uit de Bijbel gelezen. Jozef en Maria die met de kleine jongen Jezus naar Egypte vluchten. Ze ontglippen net uit de handen van de wrede tiran Herodes. Herodes die zo bang is om zijn macht te verliezen dat hij alle pasgeboren jongetjes doodt. Een hele regio wordt uitgemoord wat betreft de kleine kinderen: in Bethlehem en omgeving zal geen één klein jongetje onder de drie jaar zich levend op straat vertonen. Een vreselijke slachting. ... ongekend(!)..., maar ook zo herkenbaar..., want is dat het niet wat wij op journaal vaak zien? Dorpen, hele regio's in Syrië, in Irak, of in een Afrikaans land, waar een massaslachting is geweest... en waardoor allemaal mensen op de vlucht zijn geraakt voor het gruwelijke geweld. Hoe bizar is het eigenlijk dat op dit moment, op enkele kilometers van Bethlehem nu bijna precies hetzelfde gebeurt... er weer allemaal mensen op de vlucht zijn, ook met jonge kinderen. Die geschiedenis, die direct op het Kerstverhaal volgt en die het Kerstgebeuren opeens in zo'n ander daglicht zet... die vreselijke geschiedenis die je liever over zou slaan... die geschiedenis is geen geschiedenis... het is *nu*.

Wat kan daar nu de bedoeling van zijn, hè, dat je deze vreselijke geschiedenis in de Bijbel leest? Waarom liet God het nu zo gebeuren? Jezus, waarschijnlijk op dat moment ongeveer een jaar oud, die hals over kop in de nacht door Jozef en Maria wordt meegenomen, op hun vluchtroute naar Egypte? Jezus Die later vanuit Egypte weer terugkomt... maar die niet meer kan wonen op de plaats waar Hij vandaan kwam..., omdat Jozef en Maria het te gevaarlijk vinden. Jezus die in Zijn eerste levensjaren vluchteling was..., Zijn geboortestad uit moest vluchten..., in een vreemd land verbleef... en uiteindelijk niet meer naar Zijn geboortegrond terug kon gaan. Zij gingen op hun terugreis in Galilea wonen, in Nazareth. Waarom dit? Vanwaar deze omweg, voordat Jezus aan Zijn eigenlijke werk ging beginnen?

Ik zie er een prachtige bedoeling in. Nee, niet in die kindermoord hoor! Niet in die angst en dat intense verdriet dat er is geweest. Daar zijn geen woorden voor! Elk woord doet tekort aan dat drama, dat zich daar heeft afgespeeld. Maar ik lees wel een prachtige boodschap in die weg die Jezus is gegaan. Want Jezus ging de weg van Zijn volk. Jezus ging de weg van Israël. Hij ging precies de weg die Zijn volk, het volk Israël eeuwen geleden was gegaan:

Jezus' vlucht naar Egypte = het volk Israel (Jakob en zijn zonen) die naar Egypte zijn getrokken.

Jezus' verblijf als vreemdeling in Egypte = het volk Israël dat als vreemdeling, als slavenvolk, in Egypte verbleef en werd uitgebuit.

Jezus' terugkomst uit Egypte = het volk Israël dat door God bevrijd is uit Egypte. (Zie Hosea 11, vers 1: uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen. Hosea bedoelde met 'Mijn zoon' het volk Israël. Mattheüs leest in 'Mijn zoon' de Heere Jezus.)

Jezus' doop in het water van de Jordaan (Mattheüs 3) = het volk Israël dat door het water van de Rode Zee gaat.

Jezus' verzoeking in de woestijn, veertig dagen lang (Mattheüs 4) = het volk Israël dat veertig jaar op de proef wordt gesteld op haar tocht door de woestijn.

Jezus ging dus helemaal de weg van zijn volk Israël. Hij identificeerde zich volledig met hen. Hij doorleefde wat zij hadden doorleefd. En zo heeft Hij kan je nu al zijn volk gered!

Nou, en dat wil ik vanmiddag met jullie delen, als het om vluchtelingen gaat. Want wat moet je met dat grote vluchtelingenprobleem hè? Ik moet je vertellen: ik heb het antwoord niet. Het is politiek gezien zo ingewikkeld! Er zijn zoveel vragen die met elkaar verband houden! Wat wij in Syrië allemaal doen en bombarderen, dat heeft weer gevolgen voor de vluchtelingenstroom. Maar als wij niets doen en Syrië zo laten, dan gaat het ook niet goed. Er zijn zoveel vragen, wat Syrië betreft, wat de internationale betrekkingen betreft, wat de Europese samenwerking betreft... en dan hebben wij het alleen nog maar over Syrië en niet over al die andere landen waar mensen uit wegvluchten. Wat moeten wij ermee? Ik heb het antwoord niet. Alleen vandaag hebben wij over Jezus gelezen, onze Redder... en ons grote Voorbeeld..., die zich volledig identificeerde met Zijn volk Israël... Jezus Die zich in hen verplaatste... Jezus Die Zelf een vluchteling werd.

Mijn Redder, Mijn Heer, Mijn Voorbeeld... was Zelf een vluchteling. Degene waar ik vanmiddag over zing, Diegene die ik wil proberen te dienen in mijn leven... was een vluchteling. Hij heeft zich volledig in hen verplaatst. Zou ik dat dan ook niet moeten doen?

Mij in die ander, in die vluchteling verplaatsen... Misschien is dit een volledig politiek incorrect antwoord op de vraag wat wij met die vluchtelingen allemaal moeten doen. Misschien is dit gezien de politieke spanningen helemaal niet verstandig. Maar ik denk dat dit de opdracht is voor mij als christen, die zo weinig misschien voor zijn gevoel kan doen... Ik denk dat dit het heel simpele, maar tegelijkertijd ook uiterst ingewikkelde antwoord is op het hele vluchtelingenprobleem: *zullen wij Jezus volgen? En ons ook in die vluchtelingen verplaatsen?*

Eigenlijk is dat niet eens nieuw, wat Jezus deed. In de wetten van Mozes, de wetten die in het Oude Testament staan, werd ook al opgeroepen om je in

de ander te verplaatsen. Zie bijvoorbeeld Leviticus 19,33-34:

Iemand die als vreemdeling in jullie land verblijft, mag je niet onderdrukken. Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als geboren Israëlieten. Heb hen lief, zoals jezelf, want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte. Ik ben de HEER, jullie God.

Is dat niet een haarscherpe en ook prachtige regel van God? Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als eigen inwoners. Heb hen lief, zoals jezelf. En dan komt de reden: jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte. Met andere woorden: verplaats je je eens in hen! Dat zou je toch moeten kunnen? Je weet toch vanuit je Egypte-ervaringen wat het inhoudt om vreemdeling te zijn?

Dat is de gouden regel, die wij steeds in de Bijbel tegenkomen: je verplaatsen in de ander. Jezus zei het eens zo: 'behandel anderen, zoals je wilt dat ze jullie behandelen'. En deze uitspraak deed Jezus - dat is wel goed om te vermelden - in een toespraak (de Bergrede), waarin hij de rijken waarschuwde, omdat zij veel te veel opgingen in hun rijkdom. Jezus zei ook nog in diezelfde toespraak dat je niet moet geven aan andere mensen, in de verwachting of de hoop dat je ook iets terug zult krijgen. Zo werkt dat niet in Gods Koninkrijk. Geef zonder terug te verlangen! Behandel de ander zoals je zelf behandeld wilt worden! En pas op dat je niet al te veel vast zit aan je rijkdom, dat is zo gevaarlijk!

Ik heb ook de antwoorden niet, dat zei ik al. Want ja, openstaan voor vluchtelingen, brengt een heleboel problemen met zich mee. Economisch gezien: wat doen wij met die mensen in Nederland zelf die moeilijk rond kunnen komen..., die zitten te wachten op huisvesting..., die geen baan kunnen vinden? En dan ook nog die gevaarlijke kanten van criminaliteit en terrorisme, want ja, feit is dat er enkele vluchtelingen met verkeerde bedoelingen de grens oversteken... En dan zijn er nog zoveel vragen meer. Maar laten wij eerst eens beginnen bij dat ene: je verplaatsen in de ander. Het gaat je wat kosten, inderdaad..., maar toch: je verplaatsen in de ander. Jezelf als een vluchteling inbeelden, zoals Jezus vluchteling was.

Heel opmerkelijk vond ik, dat ik zoiets tijdens googelen meende te lezen op de weblog van Peter R. de Vries:

Er wordt vaak op een afstandelijke manier en op een onverdraagzame toon over het vluchtelingen-vraagstuk gesproken. Alsof asielzoekers en vluchtelingen profiteurs zijn, gelukszoekers en welzijnsavonturiers. Soms denk ik wel eens dat het ons na de tweede wereldoorlog zó goed is gegaan dat we uit het oog zijn verloren wat begrippen als 'nood' en 'hulp' echt betekenen. Wij zijn in de bevoorrechte positie dat we geen oorlog hebben, niet geteisterd worden door natuurrampen of dagelijks blootstaan aan terrorisme, rebellie of guerrilla's. We weten niet meer uit eigen ervaring

hoe fijn het is als je in nood door anderen wordt geholpen, letterlijk een toevluchtsoord hebt.

En het gevolg lijkt wel dat juist de mensen die het zo goed hebben, die bevoorrecht zijn, het moeilijk vinden anderen die hulp te bieden. Alsof het je eigen verdienste is dat je wieg in het veilige, beschermde Holland stond - en dat het, omgekeerd, dus ook de eigen schuld van de vluchteling is dat zijn wieg zich in Somalië, Afghanistan of een andere brandhaard bevond.

Als mijn wieg nu eens ergens anders had gestaan... Jezus wieg stond inderdaad ergens anders. Ergens in een stal..., de armoede ten top. Jezus begon zo zijn leven met zich-in-de-ander-verplaatsen. En Hij eindigde daar ook mee, toen Hij in onze plaats aan het kruis stierf.

En onze economische situatie met alle daarbij behorende vragen dan? En onze eigen huisvesting? Onze cultuur? En onze veiligheid? ... Dat zijn zeker vragen die gesteld mogen worden, zeker als je bijvoorbeeld aan je eventuele kinderen denkt. Maar wat mij wel opvalt, is dat dit onze vragen zijn. Jezus was niet zozeer met die vragen bezig in Zijn leven, over Zijn bezit, Zijn huisvesting, Zijn veiligheid. Voor Hem golden andere dingen als belangrijker... Misschien moet ik eerst leren om mij met die vragen bezig te houden, die Jezus belangrijk vond.

Jezus' leven bestond uit 'Zich verplaatsen in die ander'. En dat is ook jouw en mijn opdracht. Trouwens, zijn wij niet allemaal vreemdelingen? Volgens de Bijbel zijn mensen die Jezus volgen allemaal onderweg..., hebben wij allemaal geen vaste woon- of verblijfplaats, maar zijn wij onderweg naar huis, naar Gods huis. Wij zijn allemaal mensen die onderweg los moeten laten, mensen die zich richten op die veilige toekomst elders, vreemdelingen onderweg. Wat heeft dat te zeggen voor mijn omgang met vreemdelingen?

Ik sluit af: in die beelden van het journaal, die beelden op internet van al die vluchtelingen... zie ik Jezus. Jezus, Die al in het begin van Zijn aardse leven vluchteling was. Ik zie in al die beelden van vluchtelingen Jezus. Jezus Die mij vraagt: wil jij je ook in die ander verplaatsen. Doe maar, want Ik heb ook jouw plaats in willen nemen.

ds. E.G. (Eddy) de Kruijf
tel. 010 210 89 71
dekruijf@live.nl